

Policy för brottsförebyggande arbete 2013

Inledning

Den brottsförebyggande policyn för Enskede-Årsta-Vantör syftar till att ange riktningen för det brottsförebyggande arbetet inom förvaltningen och i samverkan med andra aktörer under 2013. Brottsförebyggande arbete är starkt sammankopplat med trygghetsskapande och socialt förebyggande arbete och denna policy är ett komplement till förvaltningens trygghetsstrategi "Strategi för trygghet 2013".

Policyn innehåller underlag för prioriterade förebyggande åtgärder, en aktivitetsplan samt beskriver ansvarsfördelningen mellan de samverkande aktörerna.

Stockholms stads brottsförebyggande program har som övergripande mål med det brottsförebyggande arbetet att tryggheten ska öka och antalet brott minska. Det förebyggande arbetet är även ett led för att uppfylla förvaltningens två nämndmål: 1) "Stadsdelen är ett tryggt område att bo och vistas i" och 2) "Förebyggande insatser erbjuds den enskilde. Barn, unga och vuxna i riskzon upptäcks tidigt och får stöd, huvudsakligen i öppna former".

Förvaltningen arbetar utifrån styrande dokument som Vision 2030, Stockholms stads brottsförebyggande program, Stockholms Tobaks-, Alkohol- och Narkotikapolitiska program, Trygghets- och säkerhetsprogram för Stockholm stad och Stadens lokala ordningsföreskrifter.

Bakgrund

Enligt stadens brottsförebyggande program ska arbetet präglas av helhetssyn. De förebyggande insatser som vidtas ska i så hög utsträckning som möjligt vara beprövade, ske i samverkan, bygga på kunskap om det som ska förebyggas och utgå från den lokala problembilden.

Brottsförebyggande arbete görs på flera nivåer och brukar vanligtvis delas upp i situationell brottsprevention som riktar in sig på att minska möjligheterna att begå brott och social brottsprevention som riktar in sig på benägenheten att begå brott och att minska antalet personer som begår kriminella handlingar. Både situationell

och social prevention kan sedan delas upp i tre nivåer, primär, sekundär och tertiär prevention.

- Primär: åtgärder som syftar till att förebygga på bred nivå till många oavsett behov. Det kan vara till alla personer i en viss åldersgrupp. Som exempel på primär prevention kan nämnas generella föräldrautbildningar, ANDT- information till tonåringar och deras föräldrar och att ta hänsyn till trygghetsaspekter i stadsplanering och byggande.
- Sekundär: åtgärder som syftar till att förebygga mer selektivt och föregripa utifrån att det finns tecken på att det finns behov. Det kan vara olika riskgrupper. Som exempel på sekundär prevention kan nämnas fältassistenternas uppsökande arbete, föräldrautbildningar som riktar sig till föräldrar som upplever mycket bråk hemma och åtgärder för att återföra personer in i utbildning eller arbete. Röja sly, se över belysning och ta bort klotter är andra exempel på fysiska åtgärder.
- Tertiär: åtgärder som ges när det finns indikation på behov. Då finns det ett uttalat behov att sätta in åtgärder för att förebygga vidare negativ utveckling. Som exempel på tertiär prevention kan nämnas åtgärder för att förhindra återfall i brott såsom social insatsgrupp och MST för familjer och fysisk förändring av särskilt brottsutsatta platser.

För att nå framgång i det förebyggande arbetet är det viktigt att kombinera åtgärder inom de tre nivåerna samt situationella och sociala insatser. Stadens brottsförebyggande program pekar ut fem övergripande aktiviteter som bör beaktas vid problem med brottslighet. Det är

1. Stärka formell och informell social kontroll
2. Minska brottsbenägenheten
3. Försvåra genomförandet av brott
4. Lindra brottens skadeverkningar
5. Minska obefogad rädsla för brott

För aktiviteter knutna till parker och grönområden hänvisas i första hand till Strategi för trygghet 2013.

Risk- och skyddsfaktorer

Förebyggande arbete måste även bygga på kunskap om risk- och skyddsfaktorer för att vara effektivt. Riskfaktorer ökar risken för ogynnsam utveckling och skyddsfaktorer minskar risken. Risk- och skyddsfaktorer finns på flera nivåer; på samhällsnivå, i närmiljön, i kamratkretsen, i familjen och hos individen. Risk- och

skyddsfaktorer på samhällsnivå är exempelvis låg/hög acceptans för lagar och normer, låg/hög narkotikatillgång och liberal/restriktiv lagstiftning.

Exempel på riskfaktorer i närmiljö, familj, kamratkrets och individnivå:

- Lite resurser till förebyggande arbete
- Normer som gynnar alkohol- och drogkonsumtion, god tillgång på droger och hög drogkonsumtion, hög kriminalitet
- Fattigdom, boendeomsättning
- Bristande tillsyn och anknytning
- Bristande skolframgång, lärare med låga förväntningar
- Kompisar som uppmuntrar normbrytande beteende
- Impulsivitet, aggressivitet, tidig debut i normbrytande beteende

Exempel på skyddsfaktorer i närmiljö, familj, kamratkrets och individnivå:

- Områden som kännetecknas av social kontroll, engagerade vuxna
- Låg drogkonsumtion, låg kriminalitet
- Hög ”trivsel”, god fysisk skötsel
- Lärare med höga förväntningar
- God tillsyn och anknytning till föräldrar
- Delta i organiserad fritidsverksamhet, hög organisationsgrad (valdeltagande etc)
- Social kompetens, problemlösningsförmåga

Underlag för prioritering

Förebyggande arbete bör utgå från kunskap om riskfaktorer och den lokala problembilden i stadsdelen. För att skapa sig en bild av den har använts olika informationskällor och data. Till exempel frågeundersökningar, officiell statistik och uppgifter från professionella och boende.

Resultatet av trygghetsmätningen 2011 visar att de stadsdelar som har en högre andel som anser att nedskräpning, mörka och oupplysta områden, skadegörelse och ungdomar stör ordningen eller bidrar till oro än stadens genomsnitt är Rågsved, Högdalen, Bandhagen och Hagsätra - för samtliga frågor. Även Östberga har högre andel än staden, förutom för frågan om nedskräpning. I Johanneshov är det nedskräpning och mörka områden som bidrar till upplevd otrygghet, men även påverkade personer. I Högdalen och Johanneshov uppgav var fjärde svarande att påverkade personer i stor utsträckning stör ordningen i området. I Gamla Enskede upplever man i högre omfattning än i staden totalt att skadegörelse bidrar till att

ordningen störs. På Enskedefältet är det mörka områden som har en högre andel än i staden. Övriga stadsdelar har en andel svarande som ligger lägre än stadens genomsnitt.

Sett till socioekonomiska data i stadsdelen sticker Rågsved ut genom att genomgående ha sämre värden än övriga områden. Befolkningen i Rågsved hade exempelvis den lägsta medelinkomsten, den högsta andelen personer med försörjningsstöd (13 procent år 2011), det lägsta valdeltagandet vid senaste kommunalvalet 2010 med 60 % och den lägsta andelen behöriga till gymnasiet 2011 med 71 %.

Resultaten från Stockholmsenkäten 2012 redovisas här endast för hela stadsdelen. Den visar att pojkar i årskurs 9 i Enskede-Årsta-Vantör ligger över genomsnittet för staden rörande en rad riskfaktorer. Andelen som har hotat, stulit bil/moped/MC och gjort inbrott är högre än staden och utvecklingen över tid är uppåtgående. Andelen som får positiv uppmärksamhet från lärarna är också lägre än staden som helhet. För både flickor och pojkar i årskurs 9 och för flickor i år 2 på gymnasiet är anknytningen till föräldrarna och uppmärksamheten från föräldrarna svagare än genomsnittet för staden. Andelen elever som upplever informell social kontroll i sitt bostadsområde i stadsdelen är också lägre i både årskurs 9 och år 2 på gymnasiet än genomsnittet för staden.

Flickorna i år 2 på gymnasiet röker, dricker mer alkohol (storkonsumerar) och har provat narkotika i större utsträckning än genomsnittet för staden. Pojkarna i årskurs 9 har även de provat narkotika i högre utsträckning än snittet.

Andelen elever som uppger att de köper sina cigaretter själv i butik i årskurs 9 är högre än för staden, men andelen har minskat betydligt sedan 2008.

En annan källa till information är anmälda brott. Antalet anmälda stölder (ej inbrott) i hemmet hos funktionsnedsatta, i vilket äldre personer ingår, är högre i Enskede-Årsta-Vantör än i staden som helhet beräknat per invånare, både under 2011 och 2012. Dessa stölder har dock minskat under 2012 både i Enskede-Årsta-Vantör och i staden, men andelen brott per invånare är fortsatt högre i denna stadsdel.

Personer som utsätts för eller bevittnar våld och som står i en nära relation till våldsutövaren är utsatta och barn är särskilt sårbara. I Enskede-Årsta-Vantör är antalet anmälda brott per invånare rörande kvinnofrid högre än staden som helhet, både 2011 och 2012. Många personer som utsatts för våld i nära relation kommer

till förvaltningens kännedom genom den ordinarie verksamheten, utan att polisanmälan har gjorts först.

I stadsdelen finns också personer med beroendeproblematik, som är i behov av stöd och behandling för att bryta det.

Prioriterade förebyggande åtgärder 2013

Mot bakgrund av det som redovisats ovan har följande förebyggande åtgärder prioriterats under 2013. För åtgärder i parker och grönområden hänvisas till Strategi för trygghet 2013.

Samtliga stadsdelar inom Enskede-Årsta-Vantör:

- Föräldrautbildningar, både generella till alla föräldrar (ABC) och riktade till de som exempelvis upplever mycket bråk hemma (KOMET).
- Fortsatt utveckling av samverkan för tidig upptäckt av barn, ungdomar och vuxna i riskzon. Exempel på samverkans partner är förskola, skola, fält, socialtjänst, barn- och ungdomspsykiatri, polis.
- Utveckling av arbetssätt rörande unga lagöverträdare inom socialtjänsten för att snabba på kontakten och erbjuda adekvata insatser.
- Utökad brottsförebyggande information till förvaltningens äldre brukare och deras anhöriga.
- Behandling till personer med beroendeproblematik avseende alkohol och andra droger.
- Behandling och stöd till personer som utsatts för eller bevittnat våld i en nära relation.
- Behandling till personer som utövat våld i en nära relation.
- Tillsyn av näringsidkare som säljer folköl och tobak.
- Antilångningskampanj genom flygbladsutdelning och utskick till föräldrar.

Ytterligare aktiviteter i vissa prioriterade stadsdelar:

- Hagsätra - initiera och stödja vuxenvandring.
- Rågsved - fortsatt arbete i de fyra delprojekten som alla är brottsförebyggande på olika nivåer; föräldrautbildning, förstärkt fritidsverksamhet, återinföra unga vuxna i studier eller arbete och social insats grupp för att förhindra återfall i brott hos brottsaktiva ungdomar.
- Östberga - trygghetsmöte.
- Gamla Enskede - trygghetsmöte.

Utöver dessa aktiviteter sker en kontinuerlig uppföljning av vad som händer för att vid behov kunna vidta icke planerade förebyggande åtgärder i stadsdelen.

Ansvar, rådighet och samarbete

Förebyggande arbete förutsätter samarbete och samverkan, eftersom ansvaret är uppdelat på flera aktörer, både internt inom staden och externt på andra myndigheter. För varje aktivitet i aktivitetsplanen framgår ansvarig inom förvaltningen och huvudsakliga samverkanspartners.

Övergripande ansvar inom stadsdelsförvaltningen

Det övergripande ansvaret för den brottsförebyggande policyn ligger hos individ- och familjeomsorgen. Individ- och familjeomsorgen ansvarar för att samordna aktiviteterna i aktivitetsplanen, såsom trygghetsmöten, utbildningar och stödåtgärder, med undantag för att initiera vuxenvandringar i Hagsätra som Förskola och fritid ansvarar för och för utökad brottsförebyggande information till äldre som Beställaravdelningen för äldreomsorg, funktionshinder och socialpsykiatri och Egen regi för äldreomsorg funktionshinder och socialpsykiatri ansvarar för. Individ och familj ansvarar även för samordningen till det lokala brottsförebyggande rådet.

Stadsdelsförvaltningens rådighet och utförandeansvar

Stadsdelsförvaltningen ansvarar för och har rådighet över myndighetsutövning, råd- och stödåtgärder, behandling och uppsökande verksamhet inom individ- och familjeomsorgen, fältverksamhet, förskola och fritid, äldreomsorg, information och utbildningar samt över drift och underhåll av parkmark och investeringar i parkmark.

Inom socialt förebyggande arbete arbetar förvaltningen bland annat med föräldrautbildningar, tobaks- och folkölstillsyn, ungdomsmottagning, fortbildning av personal och genom fältassistenternas uppsökande arbete med ungdomar i riskzon och information till föräldrar. Vidare arbetar förvaltningen även uppsökande mot äldre personer för att informera om förebyggande åtgärder, liksom till de äldre brukarna och deras anhöriga. Förvaltningen ger stöd och behandling till personer med beroendeproblematik, dels genom egen mottagning, dels genom gemensam mottagning med landstinget. Förvaltningen ger även stöd och behandling till personer som utsatts eller bevittnat våld i nära relation och till utövare av våld i nära relation. För att skapa förutsättningar för trygghet och brottsförebyggande i utemiljöer arbetar förvaltningen med borttagning av skymmande buskage, renhållning och tillgänglighetsanpassning av lekplatser och parkvägar.

Rådighet och utförandeansvar hos andra aktörer

Stadsdelsförvaltningen arbetar brottsförebyggande tillsammans med flera aktörer med utförandeansvar i det socialt förebyggande arbetet och i utemiljön; socialförvaltningen, utbildningsförvaltningen, trafikkontoret, landstinget, fastighetsägare och polisen.

Socialförvaltningen ansvarar för det uppsökande arbetet riktat mot vuxna och även för insatser för ungdomar med beroendeproblematik och unga lagöverträdare.

Utbildningsförvaltningen har ansvar för elevhälsan.

Landstinget ansvarar för substitutionsbehandling för vuxna med beroendeproblematik. De ansvarar även för psykiatrisk expertis, både allmän psykiatri och barn- och ungdomspsykiatri.

Trafikkontoret ansvarar för all belysning i staden, både gatubelysning och parkbelysning. Trafikkontoret har även drift-, underhålls- och investeringsansvar för gator, torg och gatuträd. Övriga fastighetsägare i stadsdelsområdet, SL samt bostadsrättsföreningar, är viktiga samverkanspartners för att det förebyggande arbetet avseende brott och trygghet ska kunna genomföras utifrån ett helhetsperspektiv.

Polisen ansvarar för att förebygga brott, övervaka den allmänna ordningen och säkerheten, bedriva spaning och göra brottsutredningar.

Samverkanspartners och frivilliga krafter

För frågor som rör brottsförebyggande och trygghetskapande arbete är Chefssamrådet i söderort och det lokala brottsförebyggande rådet i Enskede-Årsta-Vantör viktiga samverkansforum på ledningsnivå. I Chefssamrådet sitter representanter från polis, samtliga sex stadsdelar i söderort, åklagare, SL, utbildningsförvaltning och socialförvaltning. Det finns en samverkansöverenskommelse om att under 2012-2013 prioritera ungdomsbrottslighet och alla ska utifrån sina respektive samhällsuppdrag prioritera brottsförebyggande arbete, motverka nyrekrytering och förstadier till brott, minimera skador av brott, samt vidta åtgärder mot alkohol och drogmissbruk. Stadsdelarna ska även i samarbete med polisen informera äldre om hur de kan skydda sig mot brott. Stadsdelsdirektören är förvaltningens representant i Chefssamrådet och leder även det lokala brottsförebyggande rådet i Enskede-Årsta-Vantör. I det lokala brottsförebyggande rådet sitter stadsdelsförvaltningens representanter från socialtjänst, äldreomsorg och fritidsverksamhet, de kommunala bostadsbolagen, IKANO, SL, brandförsvaret, utbildningsförvaltningen och polisens två närpolisområden. Under 2013 kommer

det lokala brottsförebyggande rådet att utveckla sin arbetsform och sina prioriteringar.

En annan viktig samverkansgrupp är de områdesmöten som Utbildningsförvaltningen ansvarar för där skola, förskola, fritid, fält, socialtjänst och polis träffas. Det finns tre områdesgrupper som träffas två gånger per termin med syfte att skapa kontaktnät i närområdet för att utbyta information och agera kring gemensamma problem. Områdesgrupperna är geografiskt indelade efter skolor. Områdena är:

1. Hagsätraskolan, Ormkärsskolan, Snösätraskolan och Rågsvedsskolan
2. Sturebyskolan, Östbergaskolan, Bäckahagens skola, Bandhagens skola och Örbyskolan
3. Enskede skola, Enskedefältets skola, Årtaskolan, Skanskvarnsskolan och Nytorpsskolan

Medborgare, kyrkan, brottsofferjourer, kvinnojourer, ideella föreningar, idrottsföreningar, bostadsrättsföreningar, villaföreningar och företagare är viktiga samverkanspartners och ger betydande och viktig information inför förebyggande och trygghetsskapande aktiviteter. Förvaltningen arbetar för att öka kontakterna med frivilliga krafter för att utveckla och stärka samarbetet.

Bilaga 1. Aktivitetsplan

Stadsdel	Aktivitet	Ansvar stadsdels- förvaltningen	Samverkan internt	Samverkan externt	Genomförande	Uppföljning
Samtliga	Föräldra- utbildningar ABC och KOMET	Individ och familj	Förskola och fritid		2013	Verksamhets- berättelse
Samtliga	Utveckling av samverkan för tidig upptäckt av barn, ungdomar och vuxna i riskzon	Individ och familj	Förskola och fritid	Utbildningsförvaltningen, Polis Landstinget	2013	Verksamhets- berättelse
Samtliga	Utveckling av arbetssätt rörande unga lagöverträdare	Individ och familj	Förskola och fritid	Socialförvaltningen, Utbildningsförvaltningen Polis	2013	Verksamhets- berättelse
Samtliga	Utöka den brottsförebyggand e informationen till äldre och deras anhöriga	Beställaravdelningen för äldreomsorg Egen regi för äldreomsorg	Individ och familj	Äldreförvaltningen, Polis, frivillig organisationer,	2013	Verksamhets- berättelse
Samtliga	Behandling för personer med beroendeproblema	Individ och familj		Landstinget Polis	2013	Verksamhets- berättelse

	tik avseende alkohol och andra droger					
Samtliga	Behandling och stöd för personer som utsatts för eller bevittnat våld i nära relation Behandling för personer som utövat våld i nära relation	Individ och familj	Förskola och fritid, Äldreomsorg	Övriga stadsdelar i söderort exkl Skärholmen, Socialförvaltningen, Utbildningsförvaltningen, Polis	2013	Verksamhetsberättelse
Samtliga	Tillsyn folköl och tobaksförsäljning	Individ och familj		Polis Socialförvaltningen	2013	Verksamhetsberättelse
Samtliga samt Högdalen och Johanneshov	Antilangningskampanj genom flygbladsutdelning och utskick till föräldrar	Individ och familj	Förskola och fritid	Polis	2013	Verksamhetsberättelse
Hagsätra	Initiera och stödja vuxenvandring	Förskola och fritid	Individ och familj	Utbildningsförvaltningen, Polis	2013	Verksamhetsberättelse
Rågsved	Lokal utveckling i Rågsved	Individ och familj Förskola och fritid	Individ och familj Förskola och fritid	Socialförvaltningen, Utbildningsförvaltningen	2013	Verksamhetsberättelse

				Jobbtorg, Arbetsförmedlingen Fastighetsägare		
Östberga	Trygghetsmöte	Individ och familj	Individ och familj Direktörsstab Förskola och fritid Äldreomsorg	Trafikkontoret, Utbildningsförvaltningen, SL, fastighetsägare, Polis	2013	Enligt protokoll (Bilaga 2)
Östberga	Upprustning av Backens parklek	Direktörsstab	Individ och familj Förskola och fritid	Trafikkontoret, Polis	2013-2016	Verksamhets- berättelse

Bilaga 2. Exempel på protokoll för trygghetsvandringar och trygghetsmöten

Nr på karta	Platsbeskrivning	Synpunkt	Ansvar	Tidplan genomförande av åtgärd	Kommentar vid ej planerad åtgärd	Åtgärd genomförd JA/NEJ
1	Längs med parkväg	Belysning dold av trädkrona	Sdf			
2	Längs med parkväg	Skymmande växtlighet	Sdf			
4	Fastighetsmark (fastighet och adress)	Mörka gårdar intill skogsparti	Brf			
5	Längs med parkväg	Skymmande växtlighet	Sdf			
6	Avfart från Huddingevägen/Ol shamarsgatan	Skymmande buskage	Tk			

Kommentar:

Följande uppföljningsmetod tillämpas: Minnesanteckningar från genomförd trygghetsvandring skickas till samtliga ansvariga förvaltningar, bolag och berörda fastighetsägare. Berörda fastighetsägare eller ansvariga förvaltningar uppmanas då att fylla i

planerade åtgärder i de gråmarkerade kolumnerna och återsända till stadsdelsförvaltningen ett bestämt datum. Efter två månader skickas en förfrågan ut om de planerade åtgärderna är genomförda, med uppmaning om att fylla i blåmarkerad kolumn. Därefter skickas en slutgiltig tabell ut för en transparent uppföljning av trygghetsvandringen.